

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Grygierzec (spr.)
Sędziowie:	SSO Ryszard Biegun SSO Andrzej Roman
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Kulińska

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2014 r. w Bielsku-Białej

na rozprawie sprawy z wniosku M. C. (1)

z udziałem M. C. (2)

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestniczki

od postanowienia Sądu Rejonowego w Cieszynie

z dnia 27 czerwca 2013 r. sygn. akt I Ns 1305/12

postanawia:

I) ***zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 3d w ten sposób, że wydłużyć termin spłaty kwoty 4400,93 zł (cztery tysiące czterysta złotych 93/100) do dwóch lat od daty prawomocności orzeczenia;***

II) ***ustalić, że każda ze stron ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.***

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. C. (1) domagał się ustalenia, iż w skład majątku wspólnego jego i uczestniczki M. C. (2) wchodzi: spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu o wartości 170.000 zł., pojazd m-ki V. (...) o wartości 4.000 zł., lokata pieniężna w kwocie 20.000 zł. oraz szczegółowo opisane ruchomości. Wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego w taki sposób aby wnioskodawcy przyznać wszystkie składniki majątku wspólnego w łącznej kwocie 201.300 zł., ze spłatą na rzecz uczestniczki połowy tej sumy. Ponadto wniósł o zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania argumentując to brakiem chęci polubownego rozstrzygnięcia podziału majątku dorobkowego przez uczestniczkę.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka wniosła o ustalenie, że w skład majątku wspólnego stron podlegającego podziałowi wchodzi: spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego o wartości 180.000 zł., pojazd m-ki V. (...) o wartości 4.000 zł. oraz szczegółowo opisane ruchomości. Uczestniczka wniosła o dokonanie podziału majątku w ten sposób, aby własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego oraz wszystkie ruchomości poza meblami stanowiącymi wyposażenie dużego pokoju oraz komputerem przyznać wnioskodawcy ze splatą na rzecz uczestniczki kwoty 98.400 zł.

W toku rozprawy strony zgodnie ustaliły wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu wchodzącego w skład ich majątku dorobkowego na kwotę 160.000 zł. wnosząc o przyznanie tego prawa uczestniczce ze splatą na rzecz wnioskodawcy w wysokości połowy wartości tego prawa w terminie 2 lat.

Sąd Rejonowy w Cieszynie postanowieniem z dnia 27 czerwca 2013 r. sygn. akt I Ns 1305/12:

1. Ustalił, że w skład majątku dorobkowego M. C. (1) i M. C. (2), których małżeństwo zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 2 kwietnia 2012r. prawomocnym dnia 24 kwietnia 2012 r., sygn. akt I RC 1131/11 wchodzi:

a) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...) o pow. 56,70 m² nie posiadające założonej księgi wieczystej o wartości 160.000 zł.;

b) ruchomości tj:

-samochód osobowy m-ki V. (...) rocznik 1998 r. o wartości 3.500 zł.

-łódówka;

-pralka;

-meble;

-komplet wypoczynkowy;

-meble kuchenne;

-robot kuchenny;

-komputer;

c) środki pieniężne o wartości 8956,43 zł., w tym:

-kwota 9.98 zł. znajdująca się na dzień ustania wspólności majątkowej na rachunku prowadzonym na osobę wnioskodawcy w Banku (...) S.A. w G. o nr: (...);

-kwota 144,59 zł. znajdująca się na dzień ustania wspólności majątkowej na rachunku prowadzonym na osobę uczestniczki w Banku (...) S.A. w G. o nr: (...);

-kwota 8801.86 zł. znajdująca się na dzień ustania wspólności majątkowej na rachunku prowadzonym na osobę uczestniczki w Banku (...) S.A. w G. o nr: (...);

2. ustalił wartość przedmiotu postępowania na kwotę 178956,43 zł.;

3. dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że:

a) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego opisane w pkt. 1a orzeczenia przyznał na wyłączną własność uczestniczce M. C. (2) ze splatą na rzecz wnioskodawcy M. C. (1) kwoty 80.000 zł. w okresie 2 lat od

daty prawomocności niniejszego postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności;

b) opisane szczegółowo w pkt. l b orzeczenia ruchomości, poza pojazdem m-ki V. (...) rocznik 1998 r. przyznał na wyłączną własność uczestniczce M. C. (2);

c) opisany w pkt. lb pojazd osobowy m-ki V. (...) przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy M. C. (1);

d) kwotę 8801,86 zł. znajdującą się na dzień ustania wspólności majątkowej na rachunku prowadzonym na osobę uczestniczki w Banku (...) S.A. w G. o nr: (...) przyznał na wyłączną własność uczestniczce ze spłatą na rzecz wnioskodawcy kwoty 4.400,93 zł w terminie 1 miesiąca od daty prawomocności orzeczenia z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności; w pozostałym zakresie środki finansowe przyznał stronom, w których dyspozycji się one znajdowały na dzień ustania wspólności majątkowej;

4. ustalił, że każda ze stron ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. C. (1) i M. C. (2) zawarli związek małżeński 18 sierpnia 1984 r. Małżeństwo to zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej dnia 2 kwietnia 2012 r. prawomocnym z dniem 24 kwietnia 2012 r. W skład majątku dorobkowego stron wchodziło spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...) o pow. 56,70 m.kw. nie posiadające założonej księgi wieczystej o wartości 160.000 zł. Ponadto w skład majątku wspólnego wchodziły sprzęty domowe w postaci: lodówki, pralki, mebli, kompletu wypoczynkowego, mebli kuchennych, robota kuchennego, komputera oraz samochodu osobowego m-ki V. (...) rocznik 1998 r. o wartości 3.500 zł. Tak wnioskodawca, jak i uczestniczka w trakcie trwania wspólności małżeńskiej majątkowej posiadali każdą lokatę o wartości 10.000 zł., które to środki pochodziły z majątku wspólnego. Wnioskodawca swoje środki posiadał w Banku (...) o nr: (...). Dnia 7 września 2011 r. z konta tego kwotę 8740 zł wypłaciła w oparciu o posiadane umocowanie do dysponowania kontem wnioskodawcy - uczestniczka. Jednocześnie wypłaciła również środki pozostające na lokacie prowadzonej na jej osobę. Wypłata środków przez uczestniczkę spowodowana była jej trudnościami finansowymi w tym czasie –potrzebowała środków na utrzymanie mieszkania, pomagała również swojej córce z poprzedniego związku, spłacała debet w kwocie 2000 zł. stanowiący zadłużenie wnioskodawcy. Środki wypłacone we wrześniu 2011 r. z konta wnioskodawcy uczestniczka przelała na rachunek prowadzony na jej osobę w Banku (...) o nr (...). Na dzień ustania wspólności małżeńskiej majątkowej, tj. 24.04.2012 r. strony posiadały środki pieniężne o wartości 8956,43 zł., w tym: -kwota 9.98 zł. znajdującą się na dzień ustania wspólności majątkowej na rachunku prowadzonym na osobę wnioskodawcy w Banku (...) S.A. w G. o nr: (...); -kwota 144,59 zł. znajdującą się na dzień ustania wspólności majątkowej na rachunku prowadzonym na osobę uczestniczki w Banku (...) S.A. w G. o nr: (...); -kwota 8801.86 zł. znajdującą się na dzień ustania wspólności majątkowej na rachunku prowadzonym na osobę uczestniczki w Banku (...) S.A. w G. o nr: (...). Ogólna wartość majątku dorobkowego stron wyniosła 178.956,43 zł., w tym kwota 170.000 zł. jako łączna wartość własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu (160.000 zł.), pojazdu V. (...) (3.500 zł.) oraz nieustalonej wartości ruchomości. Ponadto środki zgromadzone na rachunkach bankowych na dzień ustania wspólności majątkowej w kwocie 8.956,43 zł. Wnioskodawca pracuje i osiąga wynagrodzenie w kwocie 2800 zł. Z kwoty tej uiszcza alimenty na rzecz uczestniczki w wysokości 700 zł. miesięczne, 800 zł. tytułem najmu mieszkania, 300 zł. opłaty za media. Mieszka wraz z córką i wnukiem, którym pomaga finansowo. Posiada zobowiązanie kredytowe w kwocie 3000 zł., które aktualnie spłaca. Uczestniczka jest emerytką, otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości 940 zł. oraz alimenty od wnioskodawcy w kwocie 700 zł. Sama zamieszkuje w lokalu przy ul. (...) w S.. W lokalu tym mieszka sama od sierpnia 2011 r., zaś samodzielnie czynsz płaci od marca 2011 r. początkowo przy pomocy wnioskodawcy, który przez pół roku wspomagał ją przesyłając na ten cel kwotę ok. 250 zł. miesięcznie. Miesięczna opłata za czynsz wynosi 380 zł. Uczestniczka posiada zobowiązanie kredytowe w kwocie 1.100 zł., które spłaca.

Sąd I instancji zważył, że przedmiotem podziału dokonywanego przez Sąd w postępowaniu nieprocesowym powinien być zgodnie z art. 1038 par. 1 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. cały majątek objęty wspólnością. Art. 684 k.p.c. stanowi, iż skład i wartość majątku podlegającego podziałowi ustala sąd. Jako zasadę przyjmuje się, że w toku postępowania o podział

majątku wspólnego rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności majątkowej. Art. 31 k.r.o. stanowi, iż z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami wspólność majątkowa obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich. Oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym (art. 43 par.1 k.r.o.). W sprawie bezspornym było, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków wchodziło spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...) oraz ruchomości w postaci: samochodu osobowego m-ki V. (...) rocznik 1998 r. o wartości 3.500 zł., lodówki, pralki, mebli, kompletu wypoczynkowego, mebli kuchennych, robota kuchennego i komputera. Wnioskodawca i uczestniczka byli zgodni, że wartość własnościowego spółdzielczego prawo do lokalu wynosi 160.000 zł. i winno ono przyspaść uczestnicze, podobnie jak wszelkie ruchomości, których ustalenia wartości strony się nie domagały, poza pojazdem, którego wartość strony ustaliły na kwotę 3.500 zł., a który miał się stać własnością wnioskodawcy. Ustalając okres spłaty kwoty 80.000 zł. na rzecz wnioskodawcy jako 2 lata od daty prawomocności postanowienia Sąd Rejonowy uwzględnił proponowany przez obie strony okres spłat uznając, iż z uwagi na ustalający w tym zakresie charakter orzeczenia okres ten liczyć należy od dnia prawomocności postanowienia. Zgodnie z art. 481 par.1 i par.2 k.c. Sąd I instancji zastrzegł, iż w razie uchybienia dacie płatności uczestniczka winna jest uiścić wnioskodawcy ustawowe odsetki za opóźnienie. Jednocześnie mając na uwadze, iż między stronami sporna była jedynie kwota 8740 zł., która jak wykazało postępowanie dowodowe wypłacona została przez uczestniczkę z konta wnioskodawcy 7 września 2011 r., a następnie przelana na konto uczestniczki w Banku (...) S.A. w G. o nr: (...) na dzień ustania wspólności majątkowej o wartość 8801,86 zł., Sąd Rejonowy dokonując podziału środków pieniężnych wchodzących w skład majątku wspólnego w pkt. 3d orzeczenia dokonał podziału jedynie tej kwoty, pozostałym zakresie środki finansowe przyznając stronom, w których dyspozycji się one znajdowały na dzień ustania wspólności majątkowej. Dokonując ustaleń, że kwota 8801,86 zł wchodzi w skład majątku dorobkowego stron Sąd I instancji miał na uwadze zasady wynikające z powołanych wyżej przepisów kodeksu rodzinnego oraz procedury cywilnej. Jak wykazało postępowanie dowodowe, środki znajdujące się na obu lokatach prowadzonych na dane wnioskodawcy i uczestniczki pochodziły z ich majątku wspólnego. Jak ustalono, uczestniczka dokonała wypłaty środków tak ze swojej lokaty, jak i kwoty 8740 zł. z lokaty uczestnika. Dokonała tego jednak w okresie trwania wspólności małżeńskiej majątkowej, zaś postępowanie dowodowe nie wykazało aby środki te spożytkowane zostały na cele nie związane z potrzebami i funkcjonowaniem związku małżeńskiego. Uczestniczka podnosiła bowiem, czemu nie zaprzeczył wnioskodawca, iż było to związane z jej trudną w tym czasie sytuacją finansową koniecznością spłaty debetu na osobę wnioskodawcy. Sąd Rejonowy miał na uwadze twierdzenia uczestniczki, iż wypłata tych środków związana była także z pomocą córce uczestniczki z innego związku, niż z wnioskodawcą jednak nie zostało wykazane w jakiej wysokości środki na ten cel miały być przeznaczone. Jednocześnie uczestniczka wskazała, iż kwotę, którą pierwotnie wypłaciła z konta wnioskodawcy wpłaciła na konto w Banku (...) S.A. w G., a kwota ta na dzień ustania wspólności małżeńskiej majątkowej wynosiła 8801,86 zł. i to ona stała się składnikiem majątku wspólnego stron podlegającym podziałowi. Uczestniczka nie podniosła bowiem, iż na rachunek ten poza wpłatą środków pochodzących z lokaty wnioskodawcy dokonywała jeszcze innych wpłat pieniężnych. Mając powyższe na uwadze w pkt. 3d orzeczenia Sąd I instancji kwotę 8801,86 zł. znajdującą się na dzień ustania wspólności majątkowej na rachunku prowadzonym na osobę uczestniczki w Banku (...) S.A. w G., mając na uwadze, że środki te na dzień ustania wspólności znajdowały się na jej koncie przyznał na wyłączną własność uczestnicze ze spłatą na rzecz wnioskodawcy połowy tej sumy, a więc kwoty 4.400,93 zł. w terminie 1 miesiąca od daty prawomocności orzeczenia. Ustalając ww. termin Sąd Rejonowy miał na uwadze, że kwota ta przekracza sumę bieżących dochodów uczestniczki, a zatem termin miesiąca od daty prawomocności będzie jej niezbędny dla zgromadzenia tychże środków. Zgodnie z art. 481 par.1 i par.2 k.c. Sąd I instancji zastrzegł, iż w razie uchybienia dacie płatności uczestniczka winna jest uiścić odsetki ustawowe za opóźnienie.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł pełnomocnik uczestniczki, zaskarżając rozstrzygnięcie w części, co do pkt 3 ppkt d w zakresie w jakim Sąd ustalił termin spłaty kwoty 4400,93 zł na jeden miesiąc od uprawomocnienia się orzeczenia. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania - art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, poprzez niewłaściwą ocenę sytuacji majątkowej uczestniczki i uznanie, że będzie ona w stanie spłacić wnioskodawcę w kwocie 4.400,93 złotych w terminie miesiąca od dnia uprawomocnienia się postanowienia, podczas gdy należała ocena sytuacji majątkowej

uczestniczki wskazuje jednoznacznie, że w tym terminie nie będzie ona w stanie dokonać tej spłaty, a także poprzez nie wzięcie pod uwagę oświadczeń obu stron, które zgodnie ustaliły termin spłat na rzecz wnioskodawcy na dwa lata od dnia uprawomocnienia się postanowienia w sprawie,

2. naruszenie przepisów postępowania art. 328 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego - poprzez brak należytego uzasadnienia, dlatego Sąd uznał termin jednego miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia na dokonanie spłaty w wysokości 4.400,93 złotych za wystarczający, skoro materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, że termin ten jest zbyt krótki;

3. naruszenie art. 212 § 3 kodeksu cywilnego w zw. z art. 46 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w zw. z art. 688 kpc i art. 622 2 i art. 623 kpc - poprzez ustalenie dla uczestniczki terminu jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się postanowienia w sprawie na spłatę na rzecz wnioskodawcy kwoty 4.400,93 złotych - podczas gdy termin ten jest stanowczo zbyt krótki przy uwzględnieniu możliwości finansowych uczestniczki, a ponadto strony zgodnie ustaliły, że spłaty będą dokonywane w terminie dwóch lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia w sprawie.

Mając na uwadze powyższe zarzuty wniósł o zmianę postanowienia w zaskarżonej części poprzez ustalenie dla uczestniczki dwuletniego terminu spłaty kwoty 4.400,93 złotych na rzecz wnioskodawcy począwszy od dnia uprawomocnienia się postanowienia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie w całości.

Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Odwoławczy w pełni akceptuje i przyjmuje jako własne. Sąd I instancji zbadał i ustalił sytuację majątkową i życiową obu stron postępowania, w tym ich możliwości finansowe dotyczące spłaty drugie z uczestników postępowania. Zasadnym natomiast okazał się zarzut naruszenia art. 212 § 3 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. poprzez niewłaściwe ustalenie terminu spłaty kwoty 4.400,93 zł na 1 miesiąc od prawomocności orzeczenia. Powołana norma wskazuje, że jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd na wniosek dłużnika może odroczyć termin zapłaty rat już wymagalnych. Przedmiotowy przepis miał w sprawie zastosowanie z uwagi na dyspozycję art. 45 i 46 k.r.o. oraz 1035 k.c. A zatem wobec tego, że przepisy o dziale spadku odsyłają w kwestiach w nich nie uregulowanych do przepisów o zniesieniu współwłasności w częściach ułamkowych, w rozpoznawanej sprawie znajdowały zastosowanie przepisy art. 210-221 k.c.

Sąd Rejonowy oznaczając termin spłaty i sposób jej uiszczenia miał obowiązek w sposób wszechstronny ustalić i wnikliwie rozważyć usprawiedliwione interesy obojga byłych małżonków, czego w zaskarżonym orzeczeniu zabrakło.

W myśl utrwalonego orzecznictwa oznaczenie sposobu i terminu uiszczenia spłat powinno być dokonane przez sąd z urzędu, przy czym należy zbadać i rozważyć sytuację uczestników obciążonych spłatami i uprawnionych do spłat. Wymaga to wyjaśnienia sytuacji osobistej i majątkowej uprawnionych i zobowiązanych, dochodów osiągniętych z innych źródeł na tle aktualnej sytuacji rynkowej. Przedmiotowe uprawnienie przysługuje w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a więc w sytuacjach, w których ze względu na stan majątkowy, rodzinny czy zdrowotny spełnienie zasądanego świadczenia byłoby dla zobowiązanego do spłaty niemożliwe do wykonania lub w każdym razie bardzo utrudnione i narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody. Trudności w spełnieniu świadczenia mogą być obiektywne, mogą być jednak także spowodowane działaniem samego dłużnika.

Sytuacja majątkowa uczestniczki jest trudna i nawet spłata kwoty 4.400,93 zł, w krótkim czasie mogłaby spowodować dla niej znaczne trudności finansowe oraz konieczność zaciągnięcia innych zobowiązań. Jednocześnie strony wyraziły zgodę, aby okres spłaty nieruchomości wyniósł dwa lata, zatem możliwym było analogiczne potraktowanie kwestii ustalenia terminu spłaty wierzytelności z tytułu rachunku bankowego. Wnioskodawca obecnie nie znajduje

się w trudnej sytuacji życiowej, posiada stałe źródło dochodu i nie ma potrzeby natychmiastowego uzyskania przedmiotowych środków. Skoro wyraził on zgodę, aby znacznie większa kwota pieniężna w zakresie spłaty nieruchomości lokalowej była dokonana w okresie 2 lat, to porównując obecną sytuację osobistą i majątkową wnioskodawcy i uczestnika uprawnionym było wskazanie identycznego okresu spłaty wierzytelności w zaskarżonej części orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Odwoławczy zmienił zaskarżone orzeczenie w pkt 3 ppkt d na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i określił termin spłaty kwoty 4400,93 zł na okres 2 lat od daty prawomocności orzeczenia Sądu Rejonowego.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Ref. I inst. SSR M. Adamiec